

Redacțiunea, Administrațiunea și Tipografia :
BRAȘOVU, piața mare, Târgul Inului Nr. 30.
Brevete nefrancate nu se primesc. Manuscrise nu se restituie.
Birourile de ananțuri :
Brașov, piața mare, Târgul Inului Nr. 30.
Inserate mai primesc în Viena R. Mosse, Haasenstein & Vogler (Otto Mosse), H. Schalek, Alois Herndl, M. Daks, A. Oppel, J. Donnerberg; în Budapesta: A. V. Goldberger, E. Stern Bernat; în Frankfurt: G. L. Dabbe; în Hamburg: A. Steiner.
Prețurile inserțiilor: o serie garmond pe o colonă 6 cr. și 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicări mai dese după tarife și învoială.
Reclame pe pagina a III-a o serie 10 cr. v. a. s. 30 bani.

GAZETA TRANSILVÂNIEI.

ANULU IV.

„Gazeta“ este în fă-care di.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe șase luni 6 fl., pe trei luni 3 fl.
N-rii de Duminecă 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 franci.
Se primumără la toate oficiile poștale din intru și din afară și la dd. colectori.
Abonamentul pentru Brașov:
a administrațiune, piața mare, Târgul Inului Nr. 30 etagiul I.: pe un an 10 fl., pe șase luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr.
Cu dusul în casă: Pe un an 12 fl., pe 6 luni 6 fl., pe trei luni 3 fl. Un esemplar 5 cr. v. a. s. 15 bani. Atât abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 111.

Brașov, Luni, Marți, 19 (31) Mai

1892.

Pofte de germanizare.

Brașov, 18 Mai v.

Va fi, credem, tocmai în momentele de față de interes pentru cetitorii noștri să așteptăm ceva despre reuniunea școlară germană, sau *Schulverein*-ul german din Austria, care, de doisprezece ani, de când există, urmărește în genere totuși aceleași tendințe, ca *Kultur-egylet*-urile maghiare la noi, der a căruia scopuri finale sunt, cu precauțiune germană, mai mascate, ca ale reuniunilor amicitie maghiare.

Joia trecută și-a ținut *Schulverein*-ul, despre care e vorba, adunarea sa generală în Viena, și s'a constatat cu această ocaziune, că nu numai ocărmuirea provincială a Austriei de jos, der chiar și guvernul imperial austriac a fost reprezentat la această adunare în mod oficial.

Ce impresiune penibilă a trebuit să facă această participare asupra cercurilor naționaliste din Austria și cu deosebire asupra Cehilor ne putem închipui, decât ne aducem aminte de simțimentele, ce ne cuprind pe noi Români, când aflăm, că înalții funcționari și guvernul însuși ia parte activă prin organele sale la unelțiile *Kulturegylet*-urilor.

În Austria există pe lângă reuniunea școlară germană și o reuniune școlară cehică ș. a., der, pe când *Schulverein*-ul german are un caracter de luptă ofensivă, reuniunea cehă „*Ustredni Matice skolska*“ are numai un caracter de apărare, defensivă.

Cehii impută *Schulverein*-ului, că scopul lui nu este de a scuti naționalitatea copiilor germani, căci aceștia nu sunt amenințați de nimeni, ci că caută a seduce copii părinților cehi spre a desnaționaliza, de altă parte, susțin ei, că scopul reuniunii

școlare cehă tinde exclusiv numai la aceea, de a scuti tinerimea cehă, și copii lucrătorilor săraci, de desnaționalizare.

De nenumărate ori am vădit în cei 15 ani din urmă că frații noștri români, cari necurmat sunt constrinși a se lupta cu miserabilele unelții de maghiarizare, că interesul nostru de viață tinde să ne gândim a ne înființa și noi Români aici o reuniune școlară cu scop de a apăra și conserva naționalitatea copiilor noștri.

Până acum însă n'am isbită nici măcar a face o încercare, un început în direcțiunea acăsta. Simțim însă cu atât mai mult pericolul, ce ne amenință din partea reuniunilor de luptă maghiare, cari la noi tind pe față și fără de nici o sfielă la desnaționalizarea Nemaghiarilor cu toate mijlocele lor accesibile.

Și fiindcă vedem și simțim urmările rele ale agitațiunii de maghiarizare susținute de *Kulturegylet*-uri, putem înțelege foarte bine și efectele, ce trebuie să le producă dincolo de Laita acțiunea paralelă de germanizare a *Schulverein*-ului. Ne mirăm numai, că și acolo se poate ceea ce din nenorocire e cu puțință la noi.

În adevăr a luat parte Joi, la adunarea generală a *Schulverein*-ului în Viena pe lângă guvernatorul Austriei de jos și ministrul conte Kuenburg, care face parte din cabinetul Taaffe. Pe acest membru al guvernului l'a aclamat președintele reuniunii cu cuvintele: „ministrul nostru, contele Kuenburg al nostru!“

Va să dăcă guvernul de față austriac ia așa dăcând sub scutul său acțiunea *Schulverein*-ului. „Timp de 12 ani“, esclama „Politik“ — „guvernul Taaffe a declarat sărbătoresc, că stă peste partide și că programul său es-

clusiv este dreptate față cu toate popoarele imperiului și încă și adă ne spune, că nu vrea să se razime numai pe Germani, cu toate acestea el asistă demonstrativ la adunările *Schulverein*-ului german și lasă a fi reprezentat la ele în mod oficial. Cum se ne explicăm der tendința guvernului?“

Pre când der „impăcarea“ naționalităților din Austria nu mai face nici un pas înainte, poftele de germanizare cresc și află scut chiar la guvern. Și aceste pofte sunt strins legate de poftele de supremație. De aceea s'a accentuat în memorata adunare, că *Schulverein*-ul german are chiă-marea de a înainta și interesele de stat în sens german, adevă ideia de stat germană.

Putea ore produce era dualistică după 25 de ani alte rezultate?

Deputația română în Viena.

În edițiile de Sâmbătă dimineața (28 Mai n.) toate foile din Viena, afară de cele oficiale, ca „*Fremdenblatt*“, publică următorul comunicat ciudat:

„Comitetul subsemnat are onora de a face pre onor. Redacțiunii, următoarele împărțiri: Deputațiunea Românilor Ungariei și Transilvaniei, ai căror membri — în număr de 237 — sosesc adă, sau mâne în Viena, spre a așterne Majestății Sale un memoriu asupra situațiunii Românilor din Ungaria, va fi solemnă primită Duminecă la 9 ore a. m. de către reprezentanți ai orașului Viena în sala vechei primării. Vorbirile salutătoare le vor ține deputații Dr. Lueger și Schneider; afară de acăsta vor asista la solemnitate membri de ai parlamentului (Reichsrath) și adevă, dintre cei din Boemia, Bucovina, Carintia, Istria și Austria de jos, precum și consilierii comunali ai orașului Viena. Cea mai mare parte a corporațiunilor studențesce dela universitate, vor trimite deputațiunii. Dela edificiu primăriei vor merge membri de ai deputației

române la palatul împăresc, spre a preda marșalului ces. și reg. al curții cererea pentru incuviințarea unei prealalte audiențe. După amădi, locul de întâlnire al delegațiilor, al corporațiunilor și al tuturor soților de principii în cafenea a doua din „*Prater*“. Luni sera va fi un comers arangeat de către studenții universitari, la care au promis, că vor asista vre-o 20 membri ai Reichsrathului. Se subsemnă cu distinsă stimă, la însărcinarea comitetului central al partidei naționale române pentru Ungaria și Transilvania, secretarul: *Septimiu Albini*.“

Foile de căpeteniă germane din Viena, ca „*Neue ir. Presse*“ și „*Neues Wiener Tagblatt*“ tac la acest comunicat observări, cari adevăresc, ceea ce am vădit în numărul nostru de Duminecă, că deputația română numai la o primire binevoitoare nu se poate aștepta din partea Nemților centraliști din Viena. Ambele foi amintite se lapadă de ori ce presupunere, cumcă consiliul comunal al Vienei, sau în genere orașul Viena, ar fi avut vre-odată de gând să salute deputația română, și vreu să scie, că Impăratul nu va primi în nici un cas deputația română.

Dintre toate foile de Sâmbătă dimineața, numai diarul antisemit „*Deutsches Volksblatt*“ publică un articol simpatic privitor la deputația română.

Foile unguresce din Pesta aduc o scire telegrafică în care se dice, că deputația a cerut intrare la cancelaria cabinetului cu scop de a mijloci o audiență la Maj. Sa.—Braun, consilier de curte însă a respins acăsta sub cuvânt, că deputația nu a cerut mai înteu consământul guvernului maghiar. Dela cancelaria cabinetului, deputația a plecat pentru același scop la ministrul ad latere Szogyeny-Marrick Lászlo, care să fi declarat deputației, că pe ieri, 29 Mai la

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“

Guido Reni.

Intr'una din casele, ce sunt aprăpe de piața cea mare din Bologna și dela cari se deschide un aspect frumos spre piața, steteau față în față un tiner și un bătrân. Bătrânul se lăsa pe o canapea și cu totă atențiunea asculta pe fiul său, care cânta pe violină ca un artist. De pe față tinerului se reglunda un suflet curat și nobil. Ochii lui frumoși, negri, în mod întrebător erau ațintiți asupra bătrânului și suridea cu îndestulare.

— „Ți mulțamesc, Guido, Ți mulțamesc“, dăse bătrânul cam intristat. „Sciu că tu bucuri de progresul tău și de momentele acestea, pe cari mi-ai scuit face, tată de plăcute... Soumpul meu fiu! tu numai pentru voia mea ai învățat mănauarea violinei, ca prin asta să-mi procuri câteva ore plăcute... Der noi suntem nefericiți, Guido, nefericită este totu neamul nostru... Toate rudeniile tale, precum și

mamă-ta, au murit; eu încă sunt aprăpe de mormânt. Dilele mele vor trece repede și misiunea încă nu mi-am implinit. Și deă tu, un tiner de 20 ani, vei rămâne de capul tău, ce se va alege de tine?“

— „Oh, tată!“ esclama Guido cu lacrimi în ochi, „nu mai vorbi despre posomoritul viitor!“

— „E bine, fătul meu,“ dăse Daniil Reni, „der trebuie să te faci atent la acăsta, pentru ca să fi gata când va suna ora despărțirii. Răspunde-mi deci la întrebare, de ce te vei apuca, ce vei fi, deă te voi lăsa singur în lume?“

— „Voi fi pictor, tată, și sperez în Dumneșeu, că-mi va binecuvânta cariera mea!“

— „Pictor!“ repetă bătrânul cu durere, lăsându-și capul pe piept. „Iusii deserte! Uită, ce au suferit și cei mai renumiți pictori și cât de miserabilă au fost remunerată adese-ori chiar și operele celor mai mari artiști! Mai bine urmăze, fătul meu, esemplul

nobililor din Florenza, din Veneția, și te fă neguțător.“

— „Așa-i, tată!“ dăse tinerul, „eu însă mă voi lupta chiar și n contra sortii. Destineze-mi sortea miserie, lupte, morțe prematură, eu la toate sunt gata, numai una să-mi rămână: — renumele! Tată, voiesc să fi renumit, ori mai bine vreu să mor!“

— „Sermane Guido!“ esclama cu durere bătrânul Daniil. Se sculă apoi de pe canapea și, încrușându-și mâinile pe pept, încep a se preambila în sus și în jos prin odaia. În fine se opri înaintea fiului său, căruia se vedea, că-i pare rău de ceea ce a dădit.

— „Ascultă, fiule! Nu-mi este intențiunea să te super prin cuvintele mele, sau să-mi opun gustului și aplecării tale, deă tocmai simți în tine vocațiunea pentru pictură. Ingeniul e darul lui Dumneșeu, și eu ore cu voia să sting în tine acest dar ceresc? — Nu! Der mă tem, că te înșeli în aplicarea ta spre pictură. N'o susțin acăsta

hotărât, ferescă Dumneșeu, der totuși trebuie să cred magistrului tău Dyonis Calvaert. El s'a esprimit despre tine în mod foarte nefavorabil, declarând, că nu se poate împăca cu modul, cum pictezi tu, precum nici cu direcțiunea sufletului tău. Și deă eu nu mă rugam de el, atunci de mult te-ar fi alungat din laboratorul său.“

— „Ah!“ esclama Guido cu amar, „din acăsta încă se poate cunoșce Flandria-nul dur, fudul. Crești d-ta, tată, că inspirațiunea să se desvölte sub conducerea unui magistru ca acela, care e capabil să de în discipulul său?“

— „Doră și-a ridicat mâna asupra ta?“

— „În acăsta privință nici de mine nu a făcut excepțiune“, dăse tinerul Reni intristat.

— „Așa?! Las' numai, că-l voi învăța eu!“ dăse bătrânul.

— „O, tată! d-ta nu vei îndrepta natura sălbatică a lui Calvaert.“

11 ore a. m., îi va comunica hotărîrea guvernului din Pesta.*)

Telegr. part. a „Gaz. Trans.“

Viena, 29 Maiu. (Primită la 4 1/2 ore d. a.) Adunarea Românilor dela „alten Rathhaus“, unde aveau să fiă binevențați de diferite corporațiuni din Viena, fû disolvată de către comisarul poliției pe baza paragrafului 14 alu legii de întrunire austriace.

Viena, 29 Maiu. (Primită la 10 ore noptea) Adunarea de astăzi din sala vechei primării a disolvat'o comisarul poliției, constatând o greșelă formală. S'a conchiămatu pe mâne adunarea totu cu același program. Lunî sera *Commers* festivu în Prater arangiatu de tinerime.

Jubileul lui G. Barițiu.

D-lu profesor de universitate, Dr. Ales. Romanu, ne trimite următoarea salutare adresată vechiului său colegu dela Academia română, cu ocasiunea aniversării sale de 80 de ani:

Sincanulă, Miculesci, Maioră, acești sublimi operari în agrul înțelenit al Românilor din Dacia superioară, acești neadormiți redeșteptători ai conștiinței naționale amorțite de atâta amar de timp, au fostu îndemnați, îmbărbătați și susținuți în toate lucrările și luptele lor de *Credință*,—credință tare în vitalitatea elementului românesc.

Totă această *Credință* însușești și pe următorii lor, între cari venerabilul bătrân *George Barițiu* are marele merit de a nu fi desperat nici-odată de viitorul națiunii sale. Adese-orî vorbindu noi împreună despre ale noastre, D-lu *G. Barițiu* cu supărare imi spunea, cum unii dintre junii noștri, vedând împrejurările cele grele de aici, și pericolul ce amenință de colo... începură a-și pierde *Credința*, adecă deveniră *pessimisti*, atributū mai mult al bătrânelor. „Eu, — mi dicea venerabilul *G. Barițiu* — am fostu și chiar la adâncele mele bătrânețe sunt *optimist*!“ adecă pe românesc, a avut și are *Credință*, fără de care mari fapte nu se produc. Acastă *credință* o avură toți bătrânii, cari au luptat alături cu d-lu *Barițiu*.

Celū mai bătrân între bătrânii luptători, prin exemplul său, dicea tinerei generațiuni, care ne succede: „*Credință* tare se aveți, cu *Credință* se continuați opera începută, și veți avé ferocirea de a vedé realizându-se idealul, la care aspira sufletele însetoșate a Colonilor divului *Traian*!“

*) Biroul de cor. din Pesta ne trimite ați o telegramă, prin care desminte scirea, că *Szögyeny* a primitu deputația.

„Tabeo vos bene, inmo optime sperare!“
Ales. Romanu.

Din Gherla 'i s'a adresatū d-lui *G. Barițiu* următoarea telegramă:

Vē urămū, Ilustre Nestorū alu culturii române, ca să vē roureze cerul darul binecuvântării peste cununa de 80 ani ai vieții, spre a puté împleti încă mulți lauri în cununa meritelorū, cu care ați încinsu fruntea națiunii române, brăzdată de furtunele seculare.

Vasilii Popu, canonicu; *Alimpiu Barboloviciu*, vicaru; *Titu Budu*, vicaru; *Dr. Ioanū Popu*, vicaru; *Alecsiu Varna*, protopopu; *Alesandru Bene*, protopopu; *Stefanū Popu*, protopopu; *Ioanū Popu*, parochu; *Vasilii Pordea*, secretaru; *Lazaru Huza*, notaru.

CRONICA POLITICĂ.

— 18 (30) Main

Lordul *Salisbury* a ținutū deunăci un discursu asupra cestiunii sociale și a politicii liberalului schimbū al Angliei, în care a disu între altele: Sunt convinsu, că rezultatul alegerilor viitoare va fi favorabilu partidei conservatore. În politica esteriōră domnesce o liniște absolută, ăr în interiorul statului lucrurile stau astfel: E de plânsu lupta dintre capitalu și muncă; industria e paralizată și miseria cresce. Este adevăratu, că lucrătorul trebuie răsplătit în destul pentru munca sa, ca să trăescă bine, și că trebuie să aibă timp și spre a-și cultiva spiritul, însă asemenea situațiuni nu potū fi aduse prin donațe; ele pot fi realizate numai decă opiniunea publică va deveni totū mai luminată și mai înțeleptă. Parlamentul pōte ajuta muncitorului, a-i înlătura din drumū obstacole legale, însă impulsul pentru o situațiā mai bună trebuie să resulte dintr'o cunoscință mai superioară a datorilorū patronilor și lucrătorilor. Cătu despre comerțul esteriōr alu Angliei vedemū, că națiunile străine ridică unū zidū de feru de regimū proteccionistū în jurul cōstelorū Angliei, și astfel Anglia e esclusă dela piețele lor. Decă Anglia vré să-și mențină loculū în războiul tarifarū actualū, ea trebuie să fiă pregătită și în stare a pedepsi pe acele națiuni, ce-i facū rău, adecă să le închidă drumul spre piețele sale, cu totă politica de liberu schimbū a Angliei. Puterea, contra căreia are Anglia să se plângă mai multă, suntū Statele-Ūnite americane.

O telegramă din *Petersburg* aduce scirea, că toia „*Moscovskija Vjedomosti*“ înregistrăz unū comunicatū, în care se dice, că în *Galiția* s'a înființatū o „*Alianță a poporului*“, cu scopū de a lucra necontentitū în interesul restabilirei Poloniei. Reuniunea are trei agenți în *Bulgaria*, *America de Nord* și *Brasilia*, ca acolo să pregătescă opinia publică

pentru ideia „*alianței poporului*“, mai alesu din incidentul exosiției univesale dela *Chicago*.

Foia rusescă „*Novoje Vremja*“ aduce scirea, că la însărcinarea agentului diplomaticu *Dimitrov*, la *Constantinopol*, fostul consulu rusescu la *Filopopol*, *Gerov*, stăruesce pe lângă exarchulū *Iosif* să împace pe *Rusia* cu *Bulgaria*. Condițiile împăcării ar fi: *Bulgarii* să nu pretindă strictu recunoscerea principelui *Ferdinand*. E de ajunsu, decă *Rusia*, fără de-a pretinde înlăturarea lui, va trimite unū reprezentantū în *Sofia*, care să se convingă cu ochii proprii despre lealitatea și fidelitatea principelui. După toate aceste *Rusia* va hotărî cu desăvîșire asupra cestiunii persoanei principelui. Din potrivă *Bulgaria* să obligă a forma unū nou ministeriu constatătorū din năunțele tuturorū partidelorū; dă amnestiā generală, restabilescē constituțiā, ăr conducerea politicee esterne o cedeză *Rusiei*. — Exarchulū însă a refusatū rolul de mijlocitorū, fiindcă nu se ocupă cu politica.

SCRILE ȚILEI.

— 18 (20) Maiu

† *Melchisedec*, episcopulū de *Roman*. Foile de peste *Carpați* aduc scirea tristă, că *P. S. S. Episcopulū de Roman*, *Melchisedec*, a muritū în noptea de 16 *Maiu* v., după mari suferințe, ce-i pricinise o bōlă de două luni de țile. Prin mōrtea înaltului prelatū biserica română ortodoxă pierde pe unul dintre membri ei cei mai culți și mai binemeritați, pe patriotulū luminatū și cetățenulū înzestratū cu eminente calități sufletești. Inmormântarea i se face ați, *Luni*, pe cheltuiela statului.

Darū pentru biserica. Pentru biserica română gr. cat. din *Roșia-montană*, d-lu *Simeonū Hențel*, curatorū alu bisericee, a dăruitū o candelă frumoasă, care a costatū 175 fl. Pentru această, d-lu parochū *Ioanū Maior* exprimă pe această cale sinceră mulțumită generosului donatorū.

Delegațiunea congresuală pentru despărțirea ierarhică de către *Serbi* s'a întrunitū în *Arad*, *Mercuria* trecută, și a resolutū mai multe cestiuni referitoare la despărțirea ierarhică a *Românilor* din comunele mestecate cu *Serbi*; totu-odată a luatū conclusulū, ca pentru a-se finalisa în modū mai grabnicu despărțirea ierarhică a *Românilor* din comunele mestecate și încorporarea lorū la ierarhia noastră, să se încerce de nou resolvirea cestiunilor pendentē pre cale amică cu ierarhia serbescă — dice „*Biserica și școala*.“

D-lu dr. *Babeșu*, după cum spune „*Bucureșci*“, se interesăz foarte de apr-

pe de câte-va țile de noua descoperire a d-lui *Pasteur* contra epilepsiei. Dr. *Babeșu* va comunica în curēndū, decă este sēu nu cu puțință vindecarea epilepsiei întrebuintându numai virus anti-rabicu. Și această d-sa o va face cu atâta mai mult, cu câtū este timp de când se ocupă pentru a afla mijlocele cu cari s'ar puté combate această bōlă.

Congresū alu actorilorū români. Din Iași se sorie, că D-lu *Em. Manoliu*, artistū dramaticu, a luatū inițiativa pentru unū congresū alu artiștilorū din *România*. D-sa s'a pusū dejs în înțelegere cu mai mulți alți artiști dramatici, pictori, musicanți și arhitecți, și pentru a așterne bazele și a începe lucrările preliminare ale acestui congresū, care se va puté ține în cele din urmă 15 țile ale lunii *August*.

Maialū. Rugați de *Comitetulū* reuniunii femeilorū române din *Arad* și provincii și de direcțiunea *Asociațiunii* naționale aradane pentru cultura poporului românū, subscriții vorū arangia unū maialū în sala cea mare din „*pădurița orașului*“, *Sâmbătă* în 30 *Maiu* st. v. Intrarea de familiā 2 fl., de persoană 1 fl. Venitulū curatū e destinatū pentru școala superioară de fetițe a reuniunii fem. rom. din *Arad*, și pentru fondulū *Asociațiunii* aradane. Ofertele suntū a se trimite la adresa subscrisului cassarū. *Suprasolvirile* se vorū chita în publicū. Inceputulū la 8 ore sera. Pentru comitetulū arangiatorū: *Romulū Nestor*, președ; *Traianū Vătanu*, secretaru; *Nic. Ștefanū Pap*, cassarū.

Serbarea nunții de aurū a părechii danese. O telegramă din *Copenhaga* cu data de 26 *Maiu* n. spune următoarele: Unū prânțu de gală a fostu aseră la palatulū *Cristian* alū *VII-lea*; toți oșpeții princiarū au luatū parte. Țarul a rostitū unū toastū în sănătatea părechii regale. Prânțulū cuprindea 150 de tacamuri; oșpeții s'au dusū la masă în ordinea următoare: Țarulū cu regina, Regele cu *Impărătesa Rusiei*, *Regele Greciei* cu ducesa de *Cumberland*, ducele de *Cumberland* cu principesa moștenitoare a *Greciei*, marele duce moștenitorū cu principesa regală a *Danemarcei*, prințulū regalū cu principesa *Valdemar*, marele duce de *Luxenburg* cu marea ducesă *Xenia*, arhiducele *Frideric* cu principesa *Maria* a *Greciei*. — După prânț a fostu serată la prințulū moștenitorū. Orașulū era decoratū în modū strălucitū și luminatū cu electricitate; populațiā a făcutū părechii regale ovațiuni entusiaste. — Ați dimințā s'a datū unū concertū (aubade) regelui și reginei de societățile de cantū. Regele a apărutū cu familia regală la balconū și a fostu salutatū cu ovațiuni frenetice. După serviciulū religiosū în biserica casteiului,

— „Dér celū puținū nu va mai trac-ta cu tine așa durū!“

Și cu acestea bătrânulū își luă mautaua, își apăsă în capū pălăria și după-oe își sērută fiulū, eși la stradă.

Abia rămase *Guido* singurū, închise violina și deschidēndū ușa unei odăi laterale, scōse de aici o stativă, pe care aședă o pândă întinsă. Cercă vāpselele, luă penelurile și toate acestea le aședă în loculū celū mai vederosū alu odăiei. Ochii îi strălucuea de bucuriā sub durata pregătirilorū.

Pe pânza întinsă strălucia tabloulū *Madonei*; îmbrăcăminteā acesteia, ce de comunū se zugrăvia în colorī întunecoate, de astă-dată era zugrăvită în colorī roze și violete. Acestū tablou înfățișă pe *Maria*, adēncitā în privirea fiului său, avēndū pe față surisulū vecnicū alu fericirei. Ca să dicemū pe scurtū, chipulū nu arāta să fiă artistū autorulū lui, căci era zugrăvitū, așa precum soie zugrăvi unū tinerū de 20 ani, când încă nu cunōsce decātū părțile poetice ale artei, ăr nu și greutățile ei.

Guido însă purta acum penelulū cu atâta ușurință, cum nici-odată în laboratorulū magistrului *flandrian* nu l'a purtatū. Cu această ocașiune nu numai iubirea de artă îi mărea zelulū, ci și împrejurarea, că cu acestū chipū a voitū să surprindă pe tatălū său.

Guido lucră aprōpe două ore, când de-odată se auđi de-afară apropiindu-se cineva cu pași repeđi. *Fabio*, servitorulū credinciosū alū lui *Guido*, intră în odăi și rugă pe stăpānulū său să-și ascundă tabloulū, căci vine tatălū său cu magistrulū *Calvaert*.

Guido își pierdū totă presentā; elū stetea încă înaintea stativei cu penelulū și vāpselele în mână, când *Calvaert* și tatălū său se aflau deja în mijloculū odăiei.

— „Ce am disu?“ strigă magistrulū *Calvaert*... „Fiulū d-tale e unū netrebniōu încăpăținatū. Elū despretuesce legile artei, cari suntū obligatōre atātū pentru magistru, cătu și pentru discipulū; pe câtū numai pōte, elū se feresce să

nu-lū potū supraveghia. Fiindcă în laboratorulū meu nu prea pōte să fure timpulū cu astfel de nimicuri, rămāne acasă, ca astfel să pōtă mai bine fura timpulū și vāpselele cumpărate de d-ta. Na, ce felū de capū d'operā vré să fiă acesta?... Decă n'ași voi a te cruța pe d-ta, signore *Daniil*, ași călca în picioare această pânză.“

— „Să nu te atingi de ea!“ dise *Guido* iritatū; „tabloulū acesta e meritū pentru tatălū meu!“

— „Dee-ți *Dumneđu* să ai norocū de elū, signore *Daniil*“, dise *Calvaert* cu unū risū sarcasticū. „Incātū mă privesce pe mine, mă bucurū, că nu am mai multū trebă cu elū.“

— „Cum, magistre?“ întrebă *Daniil*.

— „Urmeze pe calea, ce și-a ales'ō; conformeze-se după modă... Frumosă lucrare pentru unū *Caracci*, dér nici-odată pentru unū *Calvaert*. Rămāi cu *Dumneđu*!“ dise în fine iritatū și apoi eși.

Daniil se întristă.

— „Veđi! dise elū, „veđi, fiule, că nu m'am înșelatū, când am disu, că magistrulū *Dyonis Calvaert* nu face nimicū fără ocaș. Elū, ce e dreptū, e durū, dér e și sincerū!“

— „Ce dici, tată, despre *Madona* mea?“ întrebă *Guido* după o paușă scurtă.

— „Eu? — Eu o găsescū minunată, dér soii tu, că eu nu sunt pricepătorū de artă.“

— „Bine, tată; decă d-ta nu voiesci să-ți dai o judecată hotărītă, atunci lasă-lū, nu asculta de cuvintele unui omū preocupatū. *Calvaert* a amintitū pe *Lodovico Caracci*, să mergemū dér la elū și să vedemū, ce va dice.“

— „Cum? Ai cuteza să faci așa-ceva?“

— „Odată trebuie s'ō rupemū la unū feliu... Eu voi pune lucrarea această în mână lui *Caracci*. Aci e tabloulū, sunt gata să mergū cu d-tă la dēnsulū.“

La o distanță de câțiva pași dela palatulū *Tavi* se afla o casă cu unū es-

se formată un cortegiu solemn, care a trecut prin porța de onoare, înaintea căreia regele a fost salutat de președintele superior al consiliului comunal. — Regele a mulțumit cu emoție pentru iubirea, ce-i dovedea poporul său.

Sinuciderea în armata germană sunt foarte unumăruse. În luna Martie n'au fost mai puțin de douăzeci și patru. În fața informațiilor ce avem asupra rețelilor tratamente ale soldaților din partea gradelor, suntem siliți să admitem, că există o strinsă legătură între aceste rele tratamente și sinuciderea. Ceea ce e și mai tristă e faptul că pedepsirea abuzurilor gradatilor de către tribunale nu este proporțională cu gravitatea acestor abuzuri, precum dovedesc cazul unui locotenent, care acum câte-va zile a fost condamnat numai la 4 luni de închisoare pentru că a sâvârșit mai bine de trei-zeci de abuzuri de putere.

Teatrul german în Brașov. Măneșteră se va juca piesa în 5 acte „Ihr Corporal“ de Carol Kost.

„Institutul Drexel“ în Filadelfia.

Evenimentul cel mai însemnat, ce s'a petrecut în timpul mai recent în Filadelfia, este inaugurarea „Institutului Drexel“ („Drexel Institute for art science and industry“). Elu este un excelent institut de artă, știință și industrie, care după conceptul austriac, ar fi cam ca o școală industrială superioară. Cu toate acestea însă acest institut se deosebesc de alte institute de asemenea categorii, deoarece el, basându-se pe principiile moderne ale educației, începe cu aceea, ce alte asemenea institute și-au ficsat de scop final. *Cultura minții și a spiritului, în legătură cu dezvoltarea corpului și pregătirea pentru viața practică a vieții, trebuie să meargă mână în mână cu nobilitatea gustului și cu promovarea artei și științei.* — Aceasta e ideea fundamentală a institutului din cestiune.

Porțile acestui institut stau deschise la două mii de școlari, cari vor fi perfecționați prin instrucțiune teoretică și practică pentru ocuparea de posturi superioare în instruirea diferitelor specialități aparținătoare învățământului industrial. Spre scopul acesta în acest institut, afară de obiectele aparținătoare școlii reale, se mai învață și istoria artelor, limbile, muzica etc. Cu aceste obiecte sunt încopciate și anumite cursuri speciale, pentru de a se pregăti prin praxă chimici, ingineri, electrotehnici, mașinisti, desenatori, stenografi, compozibili, fotografi, bibliotecari, învățători și economi. Instrucțiunea se dă în cursuri de zi, și pentru cei, ce sunt ocupați ziua, sunt cursuri de seara. Durata cur-

surilor este de 2—5 ani, conformă pregătirii anterioare a elevilor.

O caracteristică deosebită a acestui institut este formarea de economi harnice, spre care scopul elevii se instruiază în gătitul mâncărilor, în croitul și cusutul hainelor, în purtarea economiei de casă, în igienă și fiziologie. Cercetarea prelegerilor în institut nu este atârnatore nici dela secșu, nici dela etate și nici dela anumite mijloce; taca de instrucțiune e de totu mică și și acesta e pusă numai cu numele, ba sunt rezervate foarte multe locuri pentru serac cu totă întreținerea, fără nici o tacaș.

Pentru înlesnirea acestei instrucțiuni atât de multiple, întemniătorul institutului a ridicat un edificiu grandios și întocmit după cerințele experiențelor celor mai noue științifice. Tote încăperile, dela cele suterane, în cari sunt aședate mașinile pentru luminațiunea electrică, până la cele din coperișu, unde sunt atelierele fotografice, sunt bogat mobilate și foarte practic întocmite. Auditorul, sala cea mare pentru festivități, cuprinde două mii de ascultători și are nise organe de cea mai excelentă construcțiune. Biblioteca are acum, la început, trei mii de tomuri și o sală spațioasă pentru citit. Museul, salele de prelegere, laboratorile, încăperile delucru, atelierele, în scurtu, întregu edificiu e atât de bineîntocmit, atât de cu gust mobilat, încât nu se pôte afla altu în lume, care să-lu întracă.

Spesele de construcțiune au fost șese sute de mii de dolari (cam un milion și jumătate de florin v. a.), și pentru întreținerea institutului, fundatorul, d-lu Anthony I. Drexel, a făcutu o fundațiune de un milion de dolari în hârtii de valoare, cari aduc un venit anual de cinc-zeci de mii de dolari. Nu mai încapă îndoieală apoi, că fundatorul și familia lui va îngriji și în viitoru de îmbunătățirea acestui institut; ba se dice, că și alți filantropi au de gându a face fundațiuni pentru întreținerea studenților lipsiți de mijloce.

La inaugurarea institutului, sâvârșită în 17 Decemvre a. tr., în prezența unui număr imensu de dignitari și somități americane, directorul marelui sistem al căilor ferate „Vanderbilt“, d-lu Depew, bărbat cu mare influență și unul dintre capii partidului republican, în vorbirea sa ocașională făcu asemănare între instrucțiunea de pe timpul întemeierii republicei și între cea din timpul de azi și caracterisă foarte nimerit prestațiunile, ce se ceru generațiunilor nouș. *„Metodul de educațiune de mai înainte“, dîse elu, „a dezvoltat numai memoria; metodu celu nou însă cultivă memoria, mușchii și mintea.“* „Educațiunea și bunăstarea, educațiunea și subsistința, educațiunea și morala, educațiunea și libertatea sunt nedeslipit legate între olaltă.

Deosebite aplause însă seceră d-lu

Depew prin pasagiul în care dîse: *„Chiar la poporele cele mai civilizate ale Europei, educațiunea este încă totu numai unu privilegiu, în America însă ea e o datorință.“* Acestu pasagiu a datu nascere la o înverșunată polemică diaristică, dîr — durere — adevêrul rostît în pasagiul din vorbă, mai ales în ce privesce împrejurările dela noi, nimenea nu lu va puté combate.

Ca de încheiere observăm, că întemeiătorul milioner al acestui grandios institut este unu Austriac. Din averile sale imense însă n'a destinat pentru scopurile culturale ale patriei sale nici unu cruceru, ci a destinat numai pentru America, unde „educațiunea este o datorință, și nu unu privilegiu“...

Convocare.

Conformu decisului Nr. 50 luat de către direcțiunea *Asociațiunei naționale aradane pentru cultura poporului român, în ședința sa estraordinară dela 9 (21) Maiu a. c., convocăm prin acesta pe toți membrii la adunarea generală, ce se va ține Sâmbătă în 30 Maiu st. v. (11 Iunie st. n.) a. c. la 4 ore d. am. în localitatea cabinetului de lectură alu asociațiunei, din hotelul Vas.*

Arad, 15 (27) Maiu 1892.
Ioan Beleşu, Romu Nestor, directoru. notar.

Telegrama „Gaz. Trans.“

(Serviciul biurolui de cor. din Pesta.)

Viena 30 Maiu. Adunarea proiectată de Români din Ungaria, la care s'au înfășiat și 5 deputați din parlamentul austriac, a fostu disolvată de către poliția, din causă, că n'a fostu anunțată după forma cuvenită. — Scirea, că o delegație dintre Români ar fi fostu chemată pe ziua de ieri la ministrul ad latere Szogyeny, ca să primescă respunsu la cererea de-a li se da audiență de Maj. Sa, se declară din parte autentică, ca nebasată. Acestă delegație n'a fostu anunțată la ministru și nici că ar fi fostu primită.

Budapesta, 30 Maiu. La alergările de cai premiul Derby l'a câștigat „Papa“ alu contelui Bathanyi.

Berlin, 30 Maiu. Nu e nimic cunoscutu despre întâlnirea Țarului cu împêratul în Chiel.

Bruxella, 30 Maiu. La balotașele de ieri au învinsu în cea mai mare parte clericali.

Rațiociniu și mulțamită publică.

Grădisce, 16 Maiu 1892.
Din motivul numărului însemnat alu prunoilor obligați la școlă, diu cari

nici jumătate nu pot fi instruiți în școlă confesională esistentă, fiind în pericol de a se face pentru ceialți pruno o școlă de stat, și fiindcă poporul nu pôte susține unu altu doilea învățator, de-orece și pe care-lu sustine numai din repartițiune ilu salariză, s'a instituit unu comitetu, care să colecteze ofertele benevole în bani și pe acestă cale să creze unu capitalu, din ale cărui interese să se salarizeze unu altu doilea învățator în Grădisce — vechia Ulpia-Traiana.

Indreptându rugări în mai multe părți, până acum am primitu daruri benevole dela: O societate culturală română 100 fl.; „Hașegana“, asociațiune de anticipațiune și credit în Hașeg 30 fl. „Auraria“, casă de economii în Abrud 20 fl.; „Economulu“, institut de credit și economii în Clușiu 20 fl. Suma 170 fl.

Pentru aceste sacrificiose puse pe altarul culturii noster naționale române, generoșii dăruitori primesc sincerile noster mulțamite.

Comitetul de colectare:
Avelu P. Bociatu, Ales. Alisandroni, protop. și preș. școl. curatoru primar.
Iosifu Jjăconu, Nicolau Trimbiționiu, cassar școl. inv. și not. școl.

Rectificare. În Nr. trecut alu fôiei noster, pe pag. 3, colona a 2-a, la mijlocu, în adresa d-lui G. Barițiu s'a strecurat o erore de tipar, însemnându-se anul „1885“, în locu de 1855.

Cursulu pieței Brașov

din 30 Mai st. n. 1892

Monede românești Camp.	3.46	Vând.	9.49
Argintu românesc	9.35	„	9.40
Napoleon-d'ori	9.46	„	9.49
Lea turcesc	10.70	„	10.75
Teria. fonc. „Albina“ 6%	101.	„	—
Imperial	9.65	„	9.68
Albini	5.45	„	5.50
Cable rusesc	125.—	„	—
Mărci germane	58.—	„	58.50
Discontul 6—8% pe an.			

Cursul la bursa din Viena

din 28 Mai a. c. 1892

Moneda de aur 4%	110.70
Moneda de aur 5%	100.95
Imprumutul căilor ferate ungare	120.—
auru	100.—
dto argintu	100.—
Amortisarea datoriei căilor ferate de ostu ungare (1-ma emisiune)	117.50
Imprumutul cu premiul unguresc	142.75
Losurile pentru regularea Tisei și Seghedinului	136.—
Monuri rurale-ungare	94.50
Monuri croato-slavone	—
Discapubirea pentru dijma de vinu unguresc	95.—
Renta de hârtia austriac	95.95
Renta de argintu austriac	95.50
Renta de aur austriac	112.30
Losuri din 1860	141.50
Acțiunile băncii austro-ungare	1000.—
Acțiunile băncii de creditu austr.	362.50
Acțiunile băncii de creditu ungar.	320.25
Galbeni împêrătesci	5.33
Napoleon-d'ori	9.49 1/2
Mărci 100 imp. germane	58.50
Londra 10 Livres sterlinge	119.40

Proprietaru: **Dr. Aurel Mureșianu.**
Redactoru responsabilu: **Gregoriu Maler.**

terioru modestu, care purta inscripția. *„Accademia degl' Incamminati.“*

Acesta era casa lui Caracci, în saelele căreia se aduna în fiă-care și tinerimea înșefită a Bolognei, ca aici să se adapte din isvorele nesecate ale artei.

Câte speranțe mari erau aici într'unite, ce secerisă pentru viitoru! În aceste laboratøre s'au dezvoltat acele talente mari, ale cărori nume le oetimu mai târziu în istoria artiloru, ca unu *Albani, Alois Baldassare, Innocentio Faconi, Antonio Maria Panico, tăcutulu Zampieri, numitu și Domenichino.*

Discipulii tocmai erau adunați la academiă și ascultau cu cea mai mare atențiune explicările lui Caracci, când că intră Daniil cu fiulul său.

— „Signore!“ încep Daniil, permite-mi să-ți recomand pe fiulul meu, care doresce să intre în șirul discipulilor d-tale.“

Guido, la semnul magistrului Caracci, se apropiă roșind.

— „Amice“, ilu întrebă magistrul, „mai zgrăvit'ai până acuma?“

Tinêrul răspușe, că „da“ și amintu pe magistrul Calvaert.

— „Pentru ce l'ai părășitu?“ ilu întrebă Caracci.

— „Elu m'a alungat.“

— „Ah, tu ai inimă deschisă! Dêr totuși, pentru ce te-a alungat.“

— „Douș sunt causele: prima fiindcă admiru pe Caracci și discipulii săi; a doua pentru-că am zgrăvit taboulu acesta după gustul meu.“

— „Să-ți vedu taboulu!“

Acum tôte privirile erau așintite asupra Madonei lui Guido. Daniil nici nu respira. Discipulii șoptiau între sine; de-odată însă, la signalul datu de magistru, răsuna sala în întreite strigări de: „Evviva!“

Caracci merse la Guido și-lu îmbrățișă. „Amice“, dîse magistrul, „dinutulu acesta ești membru la „A

deg' Incamminati“. Chipul acesta imi profesce unu viitoru strălucit. Din tine se va alege unu pictor și încă pictor mare.“

— „Ah, dlă meu, este cu putință?“

— „Acum voiu muri deplin mângăiat, esclamă întru acestea Daniil.

— „Eu“, continuă Caracci, „voiu fi chiar așa de sincer față de tine, precum și tu ai fost față de mine... Era de aur e artei a trecut, succesori demni ai acelor omeni mari, ca Michael Angelo, Rafael, astăzi nu se mai află... În zilele noster și cel mai renumit artistu trebuie să lupte cu cele mai mari dușmăni și persecuțiuni. Și tu vei da de dușmăni în cariera ta, ba și dintre aceștia, pe cari îi vești aci, încă îți vor fi mulți inimiocii cei mai mari. Și acum, Guido, te întreb, că simțesc în tine destulă tăria, pentru a pași pe cărarea spinosă, ce duce la arta perfectă?“

— „Da, magistre“, dîse tinêrul cu soluțiune, „da, simțesc în mine des-

tulă tăria și cutezanță și mă supun tuturor cercărilor, ce mi-le va trimite Dumneșeu.“

— „Acum și-am spus totul“, dîse Caracci, „tu ești discipulul meu! Nisuesce-te a susține onorea școlii de Bologna.“

Intorcându-se apoi spre Daniil, dîse: „Ați după amedă are să se împartă un premiu, pe care întru onorea d-tale ilu voiu da acum. Fiiloru, dîse către discipuli, „care dintre voi este după părerea vosteră cel mai meritat?“

Discipulii unanim strigară: „Zampieri!“

Tinêrul Zampieri cu pași lini se apropiă și între strigăte de bucurie ale celorlalți primi dela magistru cununa de lauri. După acesta Caracci cu tonu înalt încep să cânte cântecul păstrat prin istorie până în zilele noster, care se începe cu cuvintele: „Chi farsu un buon pittore“ etc.

(Va urma)

